

**Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка**

Кафедра образотворчого мистецтва, дизайну та методики їх навчання

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ У ЗАКЛАДАХ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ МИСТЕЦЬКОЇ
ТА ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

для магістрів спеціальності
014 Середня освіта (Мистецтво. Образотворче мистецтво)

Тернопіль – 2024

УДК 74:378.091.33-028(072)
М54

Методичні рекомендації щодо організації та проведення педагогічної практики у закладах спеціалізованої мистецької та загальної середньої освіти для магістрів спеціальності 014 Середня освіта (Мистецтво. Образотворче мистецтво) / І.І. Пацалюк, І.С. Тютюнник, І.М. Нестайко. Тернопіль : Вид-во ТНПУ імені В. Гнатюка, 2024. 34 с.

Укладачі:

Пацалюк Ірина Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого мистецтва, дизайну та методики їх навчання факультету мистецтв ТНПУ імені Володимира Гнатюка.

Тютюнник Ірина Святославівна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри образотворчого мистецтва, дизайну та методики їх навчання ТНПУ імені Володимира Гнатюка.

Нестайко Ірина Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти ТНПУ імені Володимира Гнатюка.

Рецензенти:

Богдан ТИМКІВ – кандидат педагогічних наук, професор кафедри методики викладання образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва та дизайну ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»;

Лариса ОРОНОВСЬКА – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва факультету мистецтв ТНПУ імені Володимира Гнатюка;

Микола ПІЧКУР - кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри образотворчого мистецтва Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

***Рекомендовано до друку кафедрою образотворчого мистецтва, дизайну та методики
їх навчання Тернопільського національного педагогічного університету імені
Володимира Гнатюка
(протокол № 1 від 15 серпня 2024 року)***

© Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира
Гнатюка, 2024

ЗМІСТ

	ВСТУП	4
1	ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ	5
2	ЗМІСТ ТА СТРУКТУРА ПРАКТИКИ	7
2.1.	Бази практики	7
2.2.	Зміст та структура практики	7
2.3.	Звітна документація та розподіл балів	10
3	КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ	11
4	РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	15
5	ДОДАТКИ	19
	Додаток А. Форма звіту про підсумки практики	19
	Додаток Б. Індивідуальний план роботи	20
	Додаток В. Форма та правила ведення щоденника практики	23
	Додаток Д. Зразок оформлення характеристики практиканта	25
	Додаток Е. Зразок оформлення плану-конспекту виховного залікового заходу	26
	Додаток Ж. Схема психолого-педагогічного аналізу властивостей і особливостей учня	27
	Додаток З. Орієнтовні питання для складання характеристики класу	28
	Додаток К. Вимоги до оформлення конспекту уроку	29
	Додаток Л. Зразок оформлення титульної сторінки плану-конспекту (урок, майстерклас, екскурсія) та уроку	30

ВСТУП

Практична підготовка студентів освітньої програми Середня освіта (Образотворче мистецтво) передбачена державними документами, які регламентують підготовку фахівців ЗВО: [Конституція України](#), Закони України [«Про освіту»](#), інші Закони та прийняті відповідно до них нормативно-правові акти, а також установчі документи Тернопільського національного педагогічного університету та положення про організацію освітнього процесу в ЗВО.

Зміст та завдання практичної підготовки визначаються в програмі практики на підставі нормативного змісту підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованого у термінах результатів навчання розробниками освітньо-професійної програми (за відсутністю стандарту).

Практика реалізується згідно навчального плану. Мета практики – оволодіння здобувачами вищої освіти сучасними технологіями, навичками, вміннями та способами організації праці у майбутній професійній діяльності, формування у студентів на базі набутих в Університеті знань та вмінь професійних навичок для прийняття самостійних рішень, виховання потреби систематично поповнювати власні знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Завдання практики полягають в ознайомленні здобувачів вищої освіти з особливостями фаху, закріплення та поглиблення знань та формування компетентностей і програмних результатів навчання із дисциплін загальної та професійної підготовки.

1. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Згідно положення про організацію та проведення практик студентів ТНПУ ім. В. Гнатюка «відповідальність за організацію, проведення і контроль практики покладається на ректора Університету.

Навчально-методичне керівництво і виконання програм практик забезпечують відповідні кафедри університету. Загальну організацію практик та контроль за їх проведенням в Університеті здійснює керівник практики (завідувач відділом практики).

До керівництва будь-якою практикою здобувачів вищої освіти залучаються тільки досвідчені викладачі кафедр.

Перед початком практики її безпосередній керівник зобов'язаний ознайомитися з базами практики та погодити можливість належного виконання максимальної кількості завдань передбачених програмою практики.

Керівник практики від Університету (викладач кафедри) також:

- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед від'їздом студентів на практику: інструктажі про порядок проходження практики та з техніки безпеки, надання студентам-практикантам необхідних документів (направлення, методичні рекомендації чи інші).;

- повідомляє студентів про систему звітності з практики, прийняту на кафедрі;
- у тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечує високу якість її проходження згідно з програмою;
- контролює забезпечення нормальних умов праці і побуту студентів та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці і техніки безпеки;
- у складі комісії приймає замітки чи інший вид підсумкового контролю з практики;
- подає завідувачу кафедри письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо покращення практики студентів.

Розподіл здобувачів вищої освіти на практику проводиться деканатами з урахуванням можливостей баз практики та майбутнього місця роботи після закінчення навчання.

За наявності вакантних місць здобувачі вищої освіти можуть бути зараховані на штатні посади, якщо характер діяльності відповідає вимогам програми практики.

Здобувачі вищої освіти в ТНПУ при проходженні практики зобов'язані:

- до початку практики одержати від керівника практики консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно здати документацію та скласти екзамен/залік з практики» [положення ТНПУ про практики].

Практика передбачає функції бази практики:

ЗЗСО, спеціалізованої мистецької освіти та заклади фахової передвищої освіти, які є базами практики, надають, відповідно до програми, студентам місця практики, що забезпечують найбільшу ефективність її проходження; дотримуються погоджених з ЗВО календарних планів проходження практики; забезпечують і контролюють дотримання студентами-практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку, встановлених для цього підприємства (організації), у тому числі часу початку і закінчення роботи.

Керівник ЗЗСО складає і підписує (підпис завіряється печаткою) відгук (оцінка практики вказується) про навчальну практику студента.

У відгуку обов'язково відмічають наступне:

- характеристика оволодіння знаннями, уміннями і навичками для вирішення практичних завдань в професійній діяльності;
- оцінка рівня сформованості педагогічних компетенцій;
- здатність до творчого мислення, організаторської і управлінської діяльності, ініціативність і дисциплінованість;
- недоліки і пропуски в підготовці спеціаліста.
- оцінку виконаних студентом робіт («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Проходження практик іноземними студентами та осіб без громадянства, згідно *Положення ТНПУ ім. В. Гнатюка* «... бази практики передбачаються у відповідному договорі щодо підготовки здобувачів вищої освіти і можуть бути розташовані як на території іноземних держав, так і в межах України. Іноземних студентів ознайомлюють з програмою та завданнями практики. Підсумок проходження практики здійснюється за наявності всіх звітних документів, передбачених програмою практики українською або іноземною (англійською) мовою» [2, с. 3].

Примітка:

Для студентів магістратури, які працевлаштовані за фахом (ЗЗСО, заклад спеціалізованої освіти) достатньо довідки, яка засвідчує місце роботи та характеристики керівника закладу.

2. ЗМІСТ ТА СТРУКТУРА ПРАКТИКИ

Конкретний зміст педагогічної практики визначається в основному складі завдань, поставлених перед практикантом керівниками практики від кафедри і бази практики.

2.1. Бази практики

Базами практики:

1. ЗЗСО, заклади спеціалізованої освіти м. Тернополя та області (згідно угод між ТНПУ ім. В. Гнатюка та управлінням освіти).
2. ЗЗСО, заклади спеціалізованої освіти за межами області за разовими угодами.

У ЗЗСО та закладах спеціалізованої освіти студенти виконують обов'язки педагога з фаху, ознайомлюються з специфікою роботи вчителя образотворчого мистецтва, курсу «Мистецтво», класовода. Щоденна робота студента-практиканта полягає у збиранні та вивченні матеріалів згідно програми практики, оформленні документації, заповнення щоденника педагогічної практики у відповідності до індивідуального плану роботи, який формує студент на початку практики.

Керівництво навчальною практикою здійснюється викладачем кафедри університету і призначеним фахівцем від бази практики та передбачає контроль трудової дисципліни, виконання програми практики.

Тривалість практики – 8 тижнів (12 замістових кредитів). Практика у ЗЗСО – 4 тижні (6 кредитів), практика у закладах спеціалізованої освіти – 4 тижні (6 кредитів). Кожна із практик передбачає 4 змістові модулі (подано у таблиці 1).

Таблиця 1

2.2. Структура педагогічної практики

	Практика у ЗЗСО		Практика у закладах спеціалізованої освіти	
	Кількість годин			
	Аудит. робота	Самост. робота	Аудит. робота	Самост. робота
Змістовий модуль 1. Навчальна діяльність				
Участь у настановній та підсумковій конференціях	4			
Розробка індивідуального навчального плану		2		2
Відвідування уроків, участь у їх обговоренні (аналізі)	14		14	
Підготовка до уроків, їх проведення та обговорення (аналіз та самоаналіз) (відповідно до індивідуального плану). Виготовлення необхідної наочності до пробних та залікових занять	20	20	20	20
Підготовка до позаурочних форм роботи з фаху (у тому числі і індивідуальна навчальна робота учнями), їх проведення та обговорення	4	4	4	4
Ведення документації практики		20		20

Години за модуль 1: практика у ЗЗСО – 84 Практика у закладах спеціалізованої освіти -84 год. З урахуванням год. на спільну настановчу та підсумкову конференції (4 год.). Усього 172 год.	42	46	38	46
<i>Змістовий модуль II. Виховна діяльність</i>				
Відвідування позакласних виховних заходів у своєму та інших класах, їх обговорення	4		4	
Підготовка, проведення та обговорення різних форм виховної роботи з учнями класу, до якого прикріплений студент (конкурси, вікторини, КВК, заочні подорожі, усні журнали, екскурсії, тематичні вечори, родинні свята, зустрічі з видатними людьми та ін.)	3	6	3	6
Підготовка і проведення індивідуальної виховної роботи учнями	4	4	4	4
Робота з батьками	4	4	4	4
Складання психолого-педагогічної характеристики на окремого учня	2			
Складання психолого-педагогічної характеристики на клас			2	
Години за модуль 2: практика у ЗЗСО – 31 Практика у закладах спеціалізованої освіти – 31 год. Усього – 62 год.	17	14	17	14
<i>Змістовий модуль III. Методична діяльність</i>				
Консультації у вчителів, керівників закладу з організаційних та методичних питань	6		6	
Ознайомлення з методичним кабінетом школи, роботою методичного об'єднання вчителів з фаху, педагогічної ради, часткова участь у них	4		4	
Вивчення шкільної документації, правил її ведення, у тому числі і в електронній формі, опрацювання методичної літератури та ознайомлення з кращим педагогічним досвідом з фаху України та європейської школи	2	14	2	14
Години за модуль 3: практика у ЗЗСО – 26 Практика у закладах спеціалізованої освіти – 26 год. Усього – 52 год.	12	14	12	14
<i>Змістовий модуль IV. Дослідницька діяльність</i>				
Робота над практичним впровадженням експериментальної частини дослідження	16	11	16	11
Аналіз мистецької спадщини, пошук сюжету для зображення, ескізування		10		10
Години за модуль 4: практика у ЗЗСО – 37 Практика у закладах спеціалізованої освіти – 37 год. Усього – 78 год.	16	21	16	21
УСЬОГО - 360 год.	85	97	81	97

2.3. Звітна документація та розподіл балів

№ п/п	Вид завдання	К-сть балів
Змістовий модуль 1. Навчальна діяльність (оцінюється керівником практики з кафедри образотворчого мистецтва, дизайну та методики їх навчання)		70
1	Розробка індивідуального плану роботи на період практики	5
2	Ведення щоденника педагогічної практики	10
2	Розробка конспектів пробних занять та їх реалізація (10)	20
3	Розробка 4 конспектів залікових занять та їх реалізація (4)	20 (10/10)
4	Розробка та проведення майстеркласу (1)	5
5	Розробка та проведення екскурсії (1)	5
6	Характеристика проходження студентом практики, завірена керівником закладу бази практики	- (не оцінюється, але враховується)
7	Журнал педагогічної практики (індивідуальний чи груповий), завірений печаткою бази практики та підписаний керівником закладу бази практики	- (не оцінюється, але враховується)
8	Звіт з практики	5
Змістовий модуль II. Виховна діяльність		
1	Підготовка та проведення різних форм виховної роботи з учнями класу. Виховні години, виховний захід (2/виховні; 2 залікових виховних заходи)	20 (10/10)
2	Психолого-педагогічна характеристика на учня (ЗЗСО)	5
3	Психолого-педагогічна характеристика на клас (заклад спеціалізованої мистецької освіти)	5
	Усього	30
Змістовий модуль III. Методична діяльність		
ПРИМІТКА - результати опанування модуля 3 оцінюються у контексті реалізації завдань модуля 1, 2, описів у щоденнику.		
Змістовий модуль IV. Дослідницька діяльність		
1	Робота над практичним впровадженням експериментальної частини дослідження	
	Усього	
ПРИМІТКА - результати дослідницької діяльності, аналіз мистецької спадщини, пошук сюжету для зображення, ескізування оцінюється у контексті ОК «Підготовка кваліфікаційної роботи»		
	Усього	100

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

ПЕДАГОГІЧНА практика завершується диференційованим заліком за стобальною системою.

Для одержання позитивної оцінки студент повинен повністю виконати індивідуальний план практики, вчасно оформити поточну й підсумкову документацію.

При оцінюванні результатів педагогічної практики враховуються такі показники:

- організованість і дисциплінованість студента-практиканта в період проходження практики;
- ініціатива і творчість, виявлені під час проходження практики на різних ділянках роботи;
- якість навчальної та виховної роботи;
- якість індивідуальної роботи з окремими учнями, батьками;
- якість практичного впровадження експериментальної частини дослідження
- якість написання психолого-педагогічної характеристики;
- якість оформлення документації з педпрактики;
- своєчасність здачі документації.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

© балів за всі види навч. діяльн.	Оцін- ка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Критерії оцінювання	для диференційова ного заліку
90 – 100	A	Навчальна та виховна робота проведена на високому рівні (допускається не більше 10% «добре» за проведені залікові заняття з боку педагога з фаху, методистів); якщо студент проявив себе як організований, сумлінний, ініціативний на всіх ділянках роботи, завоював повагу і виключно задовільну оцінку серед учнів і педагогічного колективу, методистів, керівника педпрактики; уміє самостійно планувати роботу, проводити урочну та позаурочну роботу з фаху, здав у визначений термін вірно оформлену документацію; добросовісно працював над практичним впровадженням експериментальної частини дослідження, ґрунтовно охарактеризував учня.	відмінно
85-89	B	Навчальна та виховна робота проведена студентом на достатньому рівні (допускається не більше 20% оцінок «добре» за проведені заняття, виставки за умови доброї характеристики особистості студента-практиканта при позитивній оцінці з боку педагога з фаху, всіх методистів; студент допустив деякі методичні помилки у навчальному процесі, але зміг самостійно їх виправити або пояснити їх причину під час аналізу заняття; уміє самостійно планувати роботу, проводити аналіз відвіданих та власних занять, у ході педпрактики студент-практикант не допускав недисциплінованості, байдужості, шаблонності на всіх ділянках роботи; про його педагогічну діяльність добре відізналися методисти; здав у визначений термін правильно оформлену документацію; добросовісно	Дуже добре

		працював над практичним впровадженням експериментальної частини дослідження, ґрунтовно охарактеризував учня.	
75-84	C	Навчальний процес організував на достатньому методичному рівні (допускається не більше 30% «4» за проведені заняття при загальній задовільній оцінці з боку педагога – керівника практики і методистів); студент допустив деякі методичні помилки, але зміг їх самостійно виправити або пояснити причину допущення в процесі аналізу заняття; у ході педпрактики студентом-практикантом не допускалась неорганізованість, шаблонність на всіх ділянках роботи; студент отримав позитивну оцінку серед методистів і керівників педпрактики; здав у визначений термін вірно оформлену документацію; ґрунтовно охарактеризував учня.	добре
65-74	D	Навчальна робота проведена на задовільному рівні (не допускається підсумкове оцінювання за проведені заняття та виховні заходи оцінкою «незадовільно»); студент проявив себе як організований, дисциплінований, але недостатньо самостійний та ініціативний; при підтримці методиста та керівника практики може планувати роботу, проводити аналіз відвіданих та власних занять, загальна характеристика діяльності студента-практиканта з боку керівника практики, методистів – «задовільна»; вчасно здав документацію; поверхово ставився до практичної апробації експериментальної частини дослідження, написання характеристики на учня потребує допомоги керівників практики.	посередньо
60-64	E	Результати педпрактики свідчать про те, що в загальному вони ефективні і студент на задовільному рівні підготовлений до педагогічної діяльності, але допускає незначні порушення вимог педагогіки і психології, методики викладання образотворчого мистецтва та профільних дисциплін, які вміє виправити і пояснити при звертанні на них методиста і не повторює їх при подальшій роботі з групою. Загальна оцінка діяльності студента-практиканта методистів і керівників педпрактики – «задовільна», але при цьому можуть бути дані і деякі рекомендації щодо вдосконалення підготовки до педагогічної діяльності. Студент проявив себе як організований, дисциплінований, але недостатньо самостійний та ініціативний. Потребує допомоги при плануванні роботи, аналізі відвіданих та власних занять, написанні характеристики на учня, поверхово ставився до практичної апробації експериментальної частини дослідження. Студент вчасно здав документацію, в яку	задовільно

		можуть бути внесені незначні доповнення і поправки за вказівкою групового керівника педпрактики.	
35-59	FX	Студент не готовий до педагогічної роботи у закладах освіти внаслідок слабких знань з педагогіки та методики викладання, або недобросовісного ставлення до своїх обов'язків. Невчасно здав документацію.	не задовільно з можливістю повторного проходження педагогічної практики та її захист при умові виконання студентом певної додаткової роботи за індивідуальним графіком без відриву від навчального процесу
0-34	F	Студент виявляє мінімальні знання, не виконав програми практики.	не задовільно з обов'язковим повторним проходженням практики

Звітну документацію студент-практикант подає керівникові практики не пізніше як за два дні до дня захисту практики (конференції). Звіт повинен містити відомості про виконання всіх розділів програми та індивідуальних завдань, висновки та пропозиції.

Звіт студенти захищають на засіданні фахової кафедри у присутності керівників практики та викладачів зі спеціальних дисциплін (згідно положення). Звіт має бути оформлений на стандартних аркушах паперу (формат А4) обсягом до 5 аркушів і містити: титульну сторінку; опис змісту практичної діяльності; висновки та пропозиції.

У звіті слід висвітлити:

- місце та умови проходження практики;
- зміст практичної роботи студента та її стислий аналіз;
- знання, уміння, навички, набуті та вдосконалені під час практики;
- труднощі, що виникли у процесі практичної діяльності;
- пропозиції щодо вдосконалення процесу практичної підготовки студентів.

Підсумкова оцінка виставляється груповим керівником педагогічної практики, при цьому враховується: рівень виконання групових та індивідуальних завдань студента, захист проведеної практики.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Базильчук Л.В. Підготовка майбутніх учителів образотворчого мистецтва до організації позакласної роботи в загальноосвітніх школах: Монографія. Умань.: ВПЦ «Візаві», 2014. 287 с.
2. Гнатюк М. В. Образотворче і декоративно-прикладне мистецтво. Методика навчання дітей молодшого віку: навч.- метод. посіб. Ч. 2. – Івано-Франківськ, 2017. – 246 с.: іл. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/pv/3690.pdf>
3. Гнатюк М. В. Образотворче і декоративно-прикладне мистецтво (основи образотворчої грамоти) : навч.-метод. посіб. Ч. 1. Івано-Франківськ : ЯРИНА, 2016. 196 с. : іл.
4. Красовська О.О. Технології викладання освітньої галузі «Мистецтво»: методичний посібник. Рівне, 2016. 90 с.
5. Красовська О. О. Образотворче мистецтво з методикою викладання у початковій школі : навч. посібник. / О. О. Красовська, Львів.: «Новий Світ2000», 2020. 292 с. URL: <https://ns2000.com.ua/wp-content/uploads/2019/10/Obrazotvoche-mystetstvo.pdf>
6. Концепція навчання впродовж життя. URL: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=541006>
7. Малицька О.В. Образотворче мистецтво з методикою навчання: навч.-мет.- посіб. [для студ. вищ. пед. навч. закладів напрямів підготовки 6.010102 Початкова освіта]. Бердянськ. 2016.
8. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі: єдність навчання і виховання : метод. посіб. Харків: «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с. : іл. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32309575.pdf>
9. Масол Л.М. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 1-2 класах на засадах компетентнісного підходу:навчально-методичний посібник. К.: Генеза, 2019. 208 с.
10. Методичні рекомендації щодо викладання в початковій школі у 2024-2025. URL: <https://osvita.ua/school/metod-rekom/93002/>
11. Мистецтво. Методичні рекомендації для вчителів на 2024/25 рік. URL:<https://osvita.ua/school/metod-rekom/93013/>
12. Мистецтво. Програми. URL: <https://osvita.ua/school/program/program-5-9/56132/> ; <https://imzo.gov.ua/model-ni-navchal-ni-prohramy/mystets-ka-osvitnia-haluz/>;
13. Орієнтовні вимоги до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи. URL:<http://www.xn--80aamewp7k6b.com.ua/wpcontent/uploads/2016/07/otsynyuvan-poch-shkola-Ostatochnyj-.pdf>
14. Паршук С. М. Образотворче мистецтво з методикою навчання: [методичні рекомендації]. 2020. 81 с.
15. Петков С.В., Коломоєць С.Д. Методика викладання в загальноосвітніх навчальних закладах. КНТ. 2021. 200 с.
16. Пихтіна Н.П. Теорія і методика ігрової діяльності дітей. КНТ. 2021. 260 с.
17. Типові освітні програми для закладів середньої освіти. URL: <https://www.dnmczkmo.org.ua/osvitni-programy/>; <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
18. Розвиток творчої компетентності учнів мистецьких шкіл. Від традицій до інновацій: матер. всеукр. наук.-практ. конференції / за ред. Ю. В. Сліпич. Херсон: друк. «Графіка», 2020. 384 с.
19. Роціна С. Сучасні технології навчання. URL: <https://vseosvita.ua/lesson/suchasni-tekhnologii-navchannia-38812.html>
20. Ткачук О. В. Методика художнього навчання : навчальний посібник для здобувачів освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, художньо-графічних факультетів, педагогічних закладів освіти. Одеса : ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2019. 244 с.

21. Туманов І. М. Рисунок. Живопис. Скульптура: Теоретико-методологічні основи комплексного навчання. Львів: Аверс, 2010. 496 с.

Допоміжна

1. Антонович Е.А., Проців В.І., Свид С.П. Художні техніки в школі: курс лекцій (спецкурс). Івано-Франківськ, 1994. – 247. – 312 с.
2. Антонович Є., Шпільчак В. Малюнок і живопис. К.: Вища школа, 1990. 84 с.
3. Богуш А.М., Луцан Н.І. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи. Навчально методичний посібник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. 304 с.
4. Бондарчук Є. Інтерактивні технології – шлях до створення ситуації успіху у навчальній діяльності молодшого школяра. *Початкова школа*, 2017. № 11. С. 1–3.
5. Велика ілюстрована енциклопедія історії мистецтв / Пер. з англ. К.: Махаон-Україна, 2007. 512 с.: іл.
6. Вербиченко Л. Формування образного мислення школярів засобами образотворчого мистецтва. *Шкільний бібліотечно-інформаційний центр*. 2014. № 11. С. 55–59.
7. Власова В. Комплекс мистецтв у формуванні уявлень про світ у молодших школярів. *Мистецтво та освіта*, 2015. № 1–2. С. 45–48.
8. Вовк Л. Інтерпретація творів мистецтва як чинник образотворення в художньо-практичній діяльності учнів. *Мистецтво та освіта*. 2014. № 4. С. 17–21.
9. Гаврілова, Л. (2024). ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РЕФОРМУВАННЯ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*, (21), 5–18. <https://doi.org/10.31865/2414-9292.21.2024.307964>
10. Гоженко Т. Розвиток дрібної моторики руки декоративним розписом та з використанням ІКТ на уроках образотворчого мистецтва. *Початкова школа*. 2016. № 3. С. 49–51.
11. Дудка А. Техніки та засоби образної виразності: формування ключових компетентностей шляхом виконання практичних завдань різними техніками образотворчого мистецтва. *Шкільний світ*, 2015. № 2. Вкладка.
12. Клепікова І. Образи природи, тварин, людей у мистецтві. *Початкова школа*, 2017. № 5. С. 32–33.
13. Лиходід О. Уроки малювання форм у третьому та четвертому класах. *Початкова школа*. 2017. № 2. С. 39–40.
1. “Освіта протягом життя як чинник людського розвитку”. Аналітична записка. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/osvita-protyagom-zhittya-yak-chinnik-lyudskogo-rozvitku>
14. Рагозіна В. В. Вчимося творити у митців: методика художньо-творчої діяльності дитини. *Мистецтво та освіта*. 2016. № 1. С. 24–29.
15. Ремесла, декоративно-прикладне мистецтво. URL: <http://www.remesla.ru>.
16. Русакова Л. Інтегративна методологія в сучасній художній освіті. *Людинознавчі студії. Педагогіка*. 2014. Вип. 29 (3). С. 170–178.
17. Уманська О.М. Розуму і серцю маленької дитини – народне мистецтво рідної України : навчально-методичний збірник. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2015. 104 с.
18. Флегонтова Н. М. Педагогічна організація культурного дозвілля школярів : Навчально-методичний посібник. К. : Освіта України, 2007. 144 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті.

1. Безкоштовні електронні підручники онлайн «Гуманітарні науки» (<http://www.chitalca.html>).

2. Образотворче мистецтво у школі – http://osvita.ua/school/lessons_summary/fine_art/
3. Програма з образотворчого мистецтва – www.mon.gov.ua/images/education/average/new_pr/obr_myst.doc
4. Особливості образотворчого мистецтва у початковій школі – softacademy.luguniv.edu.ua/Programs/ThematicDrawing/05.htm
5. Образотворче мистецтво в основній школі – kassiopeya.com/obrazotvorche-mistectvo-v-osnovnij-shkoli.html
6. teacher.at.ua > Вчитель вчителю > Гурткова робота
7. <https://naurok.com.ua/biblioteka/obrazotvorche-mistectvo/typ-7>
8. <https://vseosvita.ua/library/plan-konspekt-uroku-z-obrazotvorcogo-mistectva-516394.html>
9. <https://vsimpptx.com/author/obrazotvorche-mistectvo-l-kondratova-7-klas>
10. <https://www.schoollife.org.ua/usi-uroky-obrazotvorchoho-mystetstva-ta-hudozhnoji-kultury/>

Методичні рекомендації розроблено на основі наступних джерел:

1. Положення про організацію освітнього процесу. URL:
https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2024/Polozhennia_pro_orhanizatsiiu_osvitnoho_protseesu.pdf.
2. Положення про організацію та проведення практик здобувачів вищої освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. URL:
https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2023/Polozhennia_pro_orhanizatsiiu_ta_provedennia_praktyk_studentiv.pdf
3. Положення про систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. URL:
[https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2024/Polozhennja_pro_systemu_otsinjuvannja.p
df](https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2024/Polozhennja_pro_systemu_otsinjuvannja.pdf)

ДОДАТКИ

Додаток А

Форма звіту про підсумки практики*(титольна сторінка)*

**Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
Імені Володимира Гнатюка**

Факультет мистецтв

Кафедра образотворчого мистецтва, дизайну
та методики їх навчання

ЗВІТ

**про підсумки педагогічної практики у закладах загальної середньої та
спеціалізованої освіти**

студента 1 курсу групи _____

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Місце проходження практики:
_____

(назва навчального закладу)

Термін проходження практики:

початок: _____

закінчення: _____

Керівник практики:
_____

(учений ступінь, звання)

_____
(прізвище, ініціали)

Тернопіль – 20____

Наступною сторінкою звіту є ЗМІСТ, який включає наступні пункти: 1. Характеристика навчального закладу, 2. Навчальна діяльність, 3. Методична діяльність. 4. Виховна діяльність. Надалі - короткий опис кожного підпункту. Висновки.

Індивідуальний план роботи*(титульна сторінка)*

**Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
Імені Володимира Гнатюка**

Факультет мистецтв

Кафедра образотворчого мистецтва, дизайну
та методики їх навчання

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Методист із спеціальності

(прізвище, ініціали, підпис)

Методист кафедри педагогіки

(прізвище, ініціали, підпис)**ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ**

студента групи _____

факультету мистецтв ТНПУ
імені В.Гнатюка

(прізвище, ім'я, по батькові)

на час педагогічної практики

з _____ 20__ р.

до _____ 20__ р.

на базі _____

(назва навчального закладу)

Тернопіль 20__

Продовження додатка Б

Орієнтовний перелік видів робіт, які студент може включати в індивідуальний план (складається на весь період педпрактики) за наступними розділами:

№п/п	Зміст і види роботи	Термін виконання	Відмітки про виконання
1	2	3	4
1	Підготовка до педпрактики Участь в настановній конференції з питань організації і проведення педпрактики. Ознайомлення з методичною літературою та розробками. Ознайомлення з навчальним закладом, його керівництвом, педагогами, навчальною документацією. Ознайомлення зі складом учнів. Ознайомлення з програмами методиста з бази практики, календарно-тематичним плануванням. Ознайомлення з оформленням та веденням документації (журнал практики).		
2	Навчальна робота Відвідування занять педагога (педагогів). Самостійне проведення уроків (вказуються теми занять). Проведення індивідуальних форм роботи з учнями, які їх потребують. Виготовлення наочних посібників (вказується, яких посібників).		
3	Виховна робота Підготовка та проведення різних форм виховної роботи з учнями класу (вказуються теми виховних годин). Робота з батьками.		

4.	Методична робота Вивчення документації та матеріалів досвіду освітньої роботи педагогів, робота журналами, у тому числі і електронними (вказуються, які документи і матеріали). Відвідування засідань педради. Підготовка до занять. Консультації у методистів та педагогів. Оформлення звіту про педпрактику та ін..		
5	Психолого-педагогічні спостереження Систематичне спостереження за учнем/класом та написання психолого-педагогічної характеристики.		
6	Робота над експериментальним впровадженням		

Орієнтовний перелік видів робіт, які студент може включати в індивідуальний план (складається на весь період педпрактики) за наступними розділами:

Додаток В**Форма та правила ведення щоденника педагогічної практики**

Студент-практикант повинен щодня самостійно вести щоденник у довільній формі в рукописі. Титульний аркуш щоденника повинен бути оформлений так:

**Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
Імені Володимира Гнатюка**

Факультет мистецтв

Кафедра образотворчого мистецтва, дизайну
та методики їх навчання

**ЩОДЕННИК
практики**

студента(ки) _____ групи _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Який(а) проходив(ла) практику з ____ до ____ 20__

Тернопіль 20__

Наступна сторінка щоденника:

Розклад дзвінків та занять, список групи, перелік керівників закладу де проходить практика, методистів, викладачів-предметників (*форма довільна*).

Далі у щоденнику потрібно робити записи про виконану роботу за кожний день практики (у формі таблиці). Записи повинні бути відповідні 6-годинному робочому дню і змісту роботи, який передбачений індивідуальним планом.

У щоденнику має бути відображено:

- спостереження та аналіз відвіданих занять вчителя, який виконує функцію керівника практики від бази практики;
- спостереження та аналіз відвіданих занять в інших педагогів, які читають курс «Мистецтво»;
- спостереження та аналіз відвіданих уроків, проведених студентами-практикантами;
- результати спостереження за учнем;
- робота з підготовки до уроків (аналіз календарно-тематичного планування, підручників, методичних посібників, написання конспектів, опрацювання додаткової літератури, розробка засобів навчання, наочності);
- аналіз роботи педагогічних нарад;
- особисті враження, зауваження;
- тимчасові доручення.

№ п/п	Дата, час	Зміст роботи	Аналіз проведеної роботи	Підпис керівника про виконання
1	18.11.2024	1. Участь у настановчій конференції. 2. Прибуття у ЗЗСО/заклад фахової передвищої освіти, знайомство з дирекцією школи, розпорядку роботи школи....		
2	19.11.2024	1. Складання індивідуального плану, відвідування уроків: 1 клас, рисунок (ПБ Викладача), 2 клас (ПБ Викладача)... 2. Аналіз відвіданих занять (прописується у щоденнику)...		

Правила ведення й оформлення щоденника:

1. Під час практики студент *щодня* коротко повинен записувати в щоденник усе, що він зробив за день для виконання індивідуального плану проходження практики.
2. Щонайменше раз на тиждень студент повинен подавати щоденник керівникам практики, які перевіряють щоденник, дають письмові зауваження, додаткові завдання й підписують записи, що зробив студент.
3. Після закінчення практики щоденник подається керівникам практики від фахової кафедри.
4. Без заповненого щоденника практика не зараховується.

Зразок оформлення характеристики практиканта

ХАРАКТЕРИСТИКА

бакалавра групи _____
факультету мистецтв
ТНПУ ім. В. Гнатюка

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Студент проходив практику в (назва навчального закладу)

з « ____ » _____ 20__ р. до « ____ » _____ 20__ р.

Проводив заняття з _____ в класах _____.

(вказуються предмети)

Рекомендований зміст характеристики:

1) виявлений рівень знань та умінь подавати навчальний матеріал, мовлення, наявність чи відсутність педагогічного такту у нетипових ситуаціях, вміння утримувати робочу дисципліну і тримати в полі зору всіх учнів, залучення при поясненнях засобів навчання та засобів актуалізації навчальних занять, вміння організовувати самостійну роботу учнів, виготовляти наочні посібники, педагогічна культура та інноваційна компетентність.

2) У характеристиці обов'язково відмічають наступне:

- характеристика оволодіння знаннями, уміннями і навичками для вирішення практичних завдань в професійній діяльності;
- оцінка рівня сформованості педагогічних компетенцій;
- здатність до творчого мислення, організаторської і управлінської діяльності, ініціативність і дисциплінованість;
- недоліки і пропуски в підготовці фахівця.
- оцінку виконаних студентом робіт («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Рекомендована оцінка за педагогічну практику _____

Директор _____

(підпис, завірений печаткою)

_____

(ім'я, прізвище)

Керівник педагогічної практики _____

(підпис)

_____

(ім'я, прізвище)

« ____ » _____ 20__ р.

Зразок оформлення плану-конспекту виховного залікового заходу

**Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
Імені Володимира Гнатюка**

Кафедра педагогіки та менеджменту освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

План-конспект (методична розробка) залікового виховного заходу

Тема:

« _____ »
_____»

у _____ класі _____

(назва закладу)

студента групи _____
факультету мистецтв _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Дата проведення: « _____ » _____ 20__ р.

Оцінка методиста _____
(підпис)

Тернопіль 20__

Програма психолого-педагогічної характеристики учня

№	Зміст дослідження	Методи дослідження
I.	Загальні відомості про учня: прізвище, ім'я по батькові; вік, клас,	Бесіда вчителем.
II.	Фізичний стан учня: особливості фізичного розвитку, стан здоров'я.	Спостереження.
III.	Особливості становища учня в основних соціально-психологічних групах: становище учня в колективі (лідер, популярний, малопопулярний, ізольований), приналежність до певного угруповання; ставлення до думки колективу; наявність друзів у класному колективі, характер дружби; сформованість навичок спілкування.	Спостереження, бесіда з учнем.
IV.	Загальна характеристика особистості учня: спрямованість особистості (характеристика мотиваційної сфери, інтереси); емоційно-вольова сфера особистості (переважаючий настрій дитини, глибина почуттів, схильність до афектів, здатність до вольової регуляції поведінки, прояви негативізму); переважаючий тип темпераменту; характер учня: а) ставлення до діяльності (поведінка; ставлення до завдань: активне, пасивне, байдуже); в) ставлення до себе (сформованість самооцінки, адекватність самооцінки); г) ставлення до речей (акуратність, недбалість).	Спостереження, бесіда з учнем.
V.	Прояви особистості учня в різних видах діяльності: пізнавальна діяльність (особливості та рівень розвитку уваги, відчуттів, сприймань, пам'яті, мислення, уяви, мовлення); творча діяльність (активна, пасивна); навчальна діяльність (вміння учитися, ставлення до навчальних предметів, наявність загальних та спеціальних здібностей, особливості засвоєння навчального матеріалу, труднощі навчання, ставлення до оцінки, особливості виконання навчальних обов'язків, ставлення до керівника гуртка, школи);	Спостереження, бесіда.
VI.	Загальні висновки та пропозиції з метою формування індивідуальної траєкторії розвитку	

Додаток 3**Орієнтовні питання для складання характеристики класу****I. Загальні відомості про клас: кількість учнів, дівчат, хлопців****II. Соціально-психологічні особливості учнів**

1. Соціометричний статус (на основі даних соціометрії): лідери, товариші, ізольовані, зневажені. Як здійснюється опора на лідерів.
2. Ставлення до громадського життя, участь у справах класу, школи окремих учнів, класу в цілому.
3. Участь у гуртковій роботі.
4. Ставлення до вчителів. Особливості проведення роботи з батьками, їх ставлення до школи.
5. Рівень учнівського врядування, органи врядування. Організаторські здібності учнів класу, спілкування в класі.
6. Рівень вихованості учнів класу.

III. Особистісні риси учнів класу

1. Мотиваційне середовище: інтереси, ідеали, переконання.
2. Самосвідомість: прагнення, самооцінка.
3. Індивідуально-типологічні особливості школярів: особливості темпераменту, моральні якості.
4. Особливості психологічного стану деяких учнів.

IV. Пізнавальні особливості учнів класу

1. Особливості сприйняття, пам'яті, уваги, мислення, уяви.
2. Рівень інтелектуального розвитку.

V. Участь батьків у житті класу, школи**VI. Педагогічні висновки**

Завдання, на виконання яких має спрямовуватися робота з класним колективом (формулюються з огляду на характеристики класу).

Вимоги до оформлення конспекту уроку

Тема:

Мета: Формувати ключові компетентності:

- уміння вчитися – навчати школярів організовувати свою навчальну діяльність, мати власну думку, прогнозувати ситуацію;
- загальнокультурну – використовувати набуті знання, уміння під час виконання практичних завдань; розвивати навички критичного та творчого мислення;
- соціальну – формувати навички особистісного спілкування та в групах, заохочувати дітей до співробітництва;
- інформаційно – комунікативну: вчити учнів аналізувати потрібну інформацію;
- здоров'язбережувальну – працювати над удосконаленням соціальної та духовної складової здоров'я;

Формування предметних компетентностей: ознайомити учнів із видами та техніками живопису, поняттям про основні та похідні кольори; вчити створювати відтінки кольору, що різняться за насиченістю; формувати вміння знаходити засоби виразності у творах живопису; розвивати творче мислення та фантазію при створенні сумного чи веселого дерева.

Тип уроку: комбінований / інтегрований / закріплення знань тощо

Техніка виконання:

Матеріали та інструменти:

Наочність:

ХІД УРОКУ

**Зразок оформлення титульної сторінки плану-конспекту (урок, майстерклас,
екскурсія) та уроку**

**Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
Імені Володимира Гнатюка**

Кафедра образотворчого мистецтва, дизайну та методики їх навчання

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

(методист) _____

План-конспект залікововго уроку (екскурсії / майстеркласу)

на тему:

« _____ »

_____»

у _____ класі

Студента-практиканта

групи _____

факультету мистецтв ТНПУ

ім. В.Гнатюка

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Дата проведення: « ____ » ____ 20 ____ р.

Оцінка викладача _____

Оцінка методиста _____

Тернопіль 20 ____

Тема. Мандрівка рідним краєм. Малювання «На Карпатських полонинах»

Формувати ключові компетентності:

уміння вчитися – навчати школярів організовувати свою навчальну діяльність, мати власну думку, прогнозувати ситуацію;

- загальнокультурну – використовувати набуті знання, уміння під час виконання практичних завдань; розвивати навички критичного та творчого мислення;
- соціальну – формувати навички особистісного спілкування та в групах, заохочувати дітей до співробітництва;
- інформаційно – комунікативну: вчити учнів аналізувати потрібну інформацію;
- здоров'язбережувальну – працювати над удосконаленням соціальної та духовної складової здоров'я;

Формування предметних компетентностей: ознайомити учнів із видами та техніками живопису, поняттям про основні та похідні кольори; вчити створювати відтінки кольору, що різняться за насиченістю; формувати вміння знаходити засоби виразності у творах живопису; розвивати творче мислення та фантазію при створенні сумного чи веселого дерева.

Тип уроку: комбінований.

Техніка виконання: гуашевий живопис.

Матеріали та інструменти: гуаш, пензлі, палітра, ємність для води, папір формату А 4.

Хід уроку:

I. Організація класу до навчання

- Добрий день, учні! Посміхніться одне одному, поділіться своєю посмішкою з другом.
- Перевірте, будь ласка, чи усе необхідне ви взяли для нашого уроку.

II. Повідомлення теми, мети уроку. Мотивація навчальної діяльності учнів.

1. Ознайомлення з темою уроку

- Відгадайте ребус і дізнайтеся тему нашого уроку. Сьогодні для вас генератор ребусів створив ось таку картинку

ПЕЙЗАЖ

- Відгадайте загадку та за її змістом визначте, яку картину називають пейзажем?
*Як побачиш на картині намальована хмарина,
А під нею квітів ряд, чи вирує водоспад,
Чи садок вишневий наш – маєш знати,
Що картина називається... (пейзаж)*
- Отож картину із зображенням природи, називають пейзажем.
- У яких видах мистецтва ми зустрічаємо опис природи? (кіно, музика, література)
- У літературі засоби виразності - це слова, у музиці - ноти. А в образотворчому мистецтві зображення передається за допомогою різних матеріалів, а саме: олівців, фарб, глини.
- Отже, тема нашого уроку «Мандрівка рідним краєм. Малювання «На Карпатських полонинах»». Після сьогоднішнього заняття ви навчитеся розрізняти види пейзажів,

дізнаєтеся способи побудови пейзажу, навчитеся правильно будувати композицію малюнка, відтворювати красу природи засобами живопису.

III. Вивчення нового матеріалу

1. Знайомство з видами пейзажу

- Які види пейзажів за способом виконання вам відомі? (реалістичні, декоративні, фантастичні).

- А зараз пропоную переглянути коротке відео та познайомитися з видами пейзажів у живописі.

<https://www.youtube.com/watch?v=UeB7RAjS250>

а) Проблемна ситуація

-Вранці мені зателефонували лексик й попросили, щоб ми допомогли їм виконати ось таке завдання:

Доповни речення. Поясни свій вибір.

Пейзаж, на якому зображено гори,називають _____(гірським).

Аргументуйте свою відповідь.

3. Розрізнення гірських пейзажів

- Погляньте на завдання 2, що на с. 112. Що зображено на картинах? Чи можна назвати їх пейзажами? Поясніть, чому?

2. Познач зображення гірського пейзажу.

- А що потрібно виконати у цьому завданні? Так, позначте зображення гірського пейзажу.
- Поясніть свій вибір.
- Які об'єкти на пейзажах художники зображують більшими – ті, що ближче до глядача чи ті, що далі?
- Чому саме так їх зображують?
- Сформулюймо правила зображення пейзажу. (Предмети, що знаходяться ближче до глядача, зображують більшими за розміром та яскравішими, а ті, що далі, – меншими та темнішими, немов розмитими або розбіленими).

4. Інтерактивна гра «З'єднай парами»

- Прошу поглянути на екран аби виконати вправу «З'єднай парами». Зверніть увагу, яку пору року зображено на природному пейзажі. <https://learningapps.org/watch?v=pwykk7pst24>

5. Робота з творами мистецтва

(Знайомство з художником Богданом Бойчуком.)

4. У якій гамі кольорів (відтінки кольорів) художник Богдан Бойчук зобразив Карпатські гори? Пронумеруй репродукції картин відповідно до назв гам.
1 – холодна гама; 2 – тепла гама.

- Розгляньте репродукції картин івано-франківського художника Богдана Бойчука. У якій кольоровій гамі він зобразив кожную з них? Яка колірна гама притаманна кожній з картин. Яку назву можна підібрати до кожної роботи?

7. Демонстрація репродукцій картин Карпатських гір учениці класу Калюх Поліни

- Погляньте на роботи художниці Поліни Калюх. Які емоції вони викликають у вас? Як би ви назвали їх?

8. Вправа на увагу

- Перевіримо вашу увагу. Яка пора року була зображена на природному пейзажі в інтерактивній грі, яку ви виконували? (весна)

9. Перегляд презентації «Весна в Карпатах»

- Здійснімо невелику віртуальну подорож у весняні Карпати. (Перегляд відео фрагменту про Карпати)

IV. Практична робота

1. Самостійна робота учнів

- Виконайте послідовно пейзаж, спочатку зробіть ескіз олівцями: проведіть лінії, які позначатимуть пагорби. Далі промалюйте гори. Поміркуйте, яку частину листка займатимуть гори, а яку пагорби.
- напишіть гірський пейзаж у живописній техніці гуашшю за поданою у посібнику-журналі послідовністю.

2. Презентація дитячих робіт

- Давайте покажемо які чудові малюнки у вас вийшли. Зробімо виставку із них!
- Погляньте яку красу ви створили! Чудова робота діти! Ви впоралися із завданнями!

V. Рефлексія

- Отож, ким ви сьогодні були?
- Що ви малювали?
- Який пейзаж ви малювали? Що для вас було найлегше, а що вдалось важче?
- Який висновок ви зробили, переглядаючи відеофрагмент про Карпати?
- Хто запам'ятав, які ще бувають види пейзажів?
- Що таке ж таке пейзаж? А для чого потрібен він?

VI. Підсумок уроку

1. Вправа «Мікрофон»

- Чи справдилися ваші очікування щодо сьогоднішнього уроку? Закінчіть подані речення:
  - Я дізналась/дізнався...
  - Я навчилась/навчився...
  - Я вмію...
- Ви всі сьогодні чудово працювали і створили прекрасні пейзажі. Але пора прибрати свої робочі місця.
- Ви всі молодці, дякую за урок! До побачення!

Пацалюк Ірина Іванівна,
Тютюнник Ірина Святославівна
Нестайко Ірина Миколаївна

Методичні рекомендації щодо організації та проведення практики у закладах загальної середньої та спеціалізованої освіти для магістрів спеціальності 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)

Здано до складання _____ 20__
Підписано до друку _____ 20__
Формат 60х90/16. Друк RESO
Папір друк. Умов. друк. арк. 3,6
Наклад 20 прим.
Видрук. оригінал макету:
Редакційно видавничий відділ
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка
вул. М. Кривоноса, 2, м. Тернопіль, Україна 46027